

PRÍPRAVA PSYCHOLÓGOV NA UNIVERZITE P.J.ŠAFÁRIKA V KOŠICIACH

ŠTEFAN VENDEL

Katedra psychológie Filozofickej fakulty UPJŠ v Košiciach

ŠTUDIJNÝ ODBOR psychológia je najpríťažlivejším nielen spomedzi 70 kombinácií štúdia na FF UPJŠ, ale podľa pomeru medzi počtom uchádzačov a prijímaných, aj spomedzi všetkých študijných odborov na UPJŠ.

Štúdium psychológie na Univerzite P.J.Šafárika je päťročné a po jeho úspešnom ukončení (absolvovaní štátnych záverečných skúšok a obhájení diplomovej práce) získavajú absolventi magisterský titul. Toto magisterské štúdium psychológie je výhradne denné: nie sú možné iné formy získania kvalifikácie v odbore. Toho času nie je štúdium v odbore vertikálne diferencované. Bakalárske štúdium v odbore, ani postgraduálne štúdium sa nerealizuje.

Katedra kladie veľký dôraz na výber uchádzačov o štúdium. Sme vedení domienkou, že čas venovaný prijímaciemu konaniu ušetri čas venovaný kontrole štúdia. Náročný výber spomedzi veľkého počtu uchádzačov o štúdium zaisťuje pre náš odbor prílev tých najlepších posil, elity študentstva.

Cieľom štúdia psychológie je pripraviť študentov tak, aby z hľadiska svojich odborných vedomostí, zručností, ale i z hľadiska ich vlastných osobnostných kvalít dokázali na dobrej profesionálnej úrovni pôsobiť ako psychológovia v zdravotníctve, školskej praxi, či v doprave, priemysle, službách alebo výskume. Štúdium na košickej katedre psychológie preto neznamená iba získanie nových špecializovaných vedomostí, ale zdôrazňuje úzke vzájomné prepojenie teórie a praxe.

Študenti počas piatich rokov absolvujú rad odborných praxí na vybraných psychologických pracoviskách, kde prebieha i časť riadnej výuky (cvičenia v psychodiagnostike, rôzne praktická a základný psychoterapeutický výcvik). V priebehu štúdia sa študenti cvičia vo verbálnej i neverbálnej komunikácii, v rozvoji empatie i autoregulácii správania. Sú tiež povzbudzovaní k samotnej vedeckej aktivite, či už ako pomocníci pri riešení výskumov vedených členmi katedry, alebo v rámci ročníkových a samozrejme diplomových prác. Na katedre sa každoročne usporiadávajú vedecké konferencie študentov psychológie, kde poslucháči prezentujú výsledky vlastných výskumov. Práce sú na veľmi dobrej metodologickej úrovni a niektoré z ich už boli publikované v časopise *Československá psychológia*.

Výučbu vo väčšine disciplín uskutočňujeme za pomoci najnovšej americkej a európskej literatúry a na základe skúseností, ktoré viacerí učitelia katedry získali stážami na západoeurópskych univerzitách.

V príprave budúcich psychológov kladieme dôraz aj na sociálno-psychologický výcvik, ktorý prebieha počas prvých dvoch rokov štúdia.

Košická katedra psychológie kladie mimoriadny dôraz na osobnostné utváranie a sebautváranie študentov. To, aby absolvent štúdia psychológie bol na výške nielen odborne, ale aj osobnostne, možno však dosiahnuť len v prostredí podporujúcom každého študenta s prihliadnutím na jeho špecifické záujmy, schopnosti a sklony. Preto košická katedra pokladá za dôležité úzke, bezprostredné a neformálne vzťahy medzi študentami a učiteľmi i študentami navzájom. Nízke počty študentov v jednotlivých ročníkoch (15- 20), ktorí sa na niektorých seminároch a cvičeniach

delia do ešte menších skupín, umožňujú, aby štúdium psychológie bolo individualizované a flexibilné. Je jedným z faktorov kvalitnej prípravy.

Ďalším faktorom kvalitnej prípravy je to, že viacerí, najmä profilačných disciplín, vedú najlepší odborníci z praxe.

Vďaka triezvemu počtu prijímaných uchádzačov o štúdium (15 uchádzačov ročne), sa absolventi katedry na trhu práce dosiaľ veľmi dobre umiestňujú a nepoznajú nezamestnanosť.

Profilácia štúdia je možná v poradenskej, klinickej, zamestnaneckej a školskej psychológii. Dosiaľ prevažuje profilácia v klinickej psychológii. Vzhľadom na situáciu v školstve, sociálnej sfére a v zdravotníctve však neočakávame v týchto rezortoch vytváranie nových pracovných miest. Zámerom katedry je preto rozšíriť počet voliteľných disciplín a posilniť profiláciu študentov v zamestnaneckej psychológii, kde predpokladáme viac možností ich budúceho uplatnenia. Problémom je tu však nachádzanie a najmä financovanie externých učiteľov.

V súvislosti s prípravou budúcich psychológov, stojí za zmienku zameranosť výskumov študentov. Témy ich ročníkových a diplomových prác sú zamerané zväčša na základný výskum. Pritom väčšina absolventov katedry sa stáva praktikmi. Praxi by iste viac prospel aplikovaný výskum. Preto by bolo, podľa môjho názoru, užitočné viac využívať vedecko-odborný potenciál študentov psychológie pri vypracovávaní metód diagnostiky a intervencie, najmä však pri revidovaní noriem používaných diagnostických metodík a pri overovaní účinnosti intervenčných programov. K tomu by sme uvítali spoluprácu psychológov z praktických pracovísk.

Pre národnú aj medzinárodnú mobilitu študentov je užitočné, ak sú študijné programy kompatibilné. Bolo by preto užitočné, aby predstavitelia jednotlivých katedier zo Slovenska a z Čiech, kde si nachádza časť našich absolventov pracovné uplatnenie, prípravu budúcich psychológov koordinovali, tak ako tomu bolo za existencie Československa.

A nielen to. Smerovanie do Európskej únie pre nás znamená užšiu integráciu nášho vzdelávacieho systému so vzdelávacími systémami vyspelých európskych krajín. Konečným cieľom je znížiť regionálne rozdielnosti a zvýšiť sociálnu súdržnosť európskych krajín. S odstránením hraníc v Európe sa stáva naliehavou potreba prijať spoločný systém kvalifikácie a certifikácie.

Naše školstvo má však aj prízemnejšie problémy. Pri súčasnom financovaní rezortu je prakticky nemožné získať pre pôsobenie na vysokej škole skúseného odborníka, a dokonca je obtiažne získať aj začínajúcu absolventku. Rovnako obtiažne však je zabezpečovať výučbu externými učiteľmi, pretože prostriedky na ich financovanie sa administratívnym nariadením znížili o 50%.

Nakoniec, hovoriac o vzdelávaní vysokoškolských študentov, nemožno nespomenúť materiálne zabezpečenie výuky. Za ostatných päť rokov nedostala katedra z rozpočtových prostriedkov fakulty žiadnu sumu, aby mohli byť zakúpené napr. počítače, nehovoriac už o vybavení psychologického laboratória, v ktorom sú prístroje ešte zo 70-tych rokov.